

Ako putoval Ivan po svete JÁN NAVRÁTIL V širer ruskej krajine žil jeden sedliak, ktorý mal troch synov. Synovia rástli, mocneli, no čo ich živilo, zostávalo stále rovnako úzke. Tu prišiel sedliak k synom a ustarostene vraví:

„Synovia moji, ďalej nás už pole všetkých neuživí. Jeden z vás sa musí vybrať do sveta.“

„Ja pôjdem, otec,“ ponúkol sa najstarší syn Ivan. „Ktovie, či mi nebude žičiť šťastie.“

Otec hneď vypravil Ivana na cestu.

„Daj na seba pozor, synak!“ nakazoval mu. „A nezabudni na nás!“

„Pravdaže nezabudnem,“ sľuboval mládenec. „Ani sa nenazdáte a vrátim sa s plnou kapsou.“

Putoval Ivan—sedliacky syn po širokej krajine. Dral čižmy, dral, až sa mu časom z čižiem vydobali prsty a zobali kamenie ako hladné kury zrno. Ale nedbal. Ba ešte si aj spieval do kroku:

*Cválaj, koník-koníček,
voľne ako vietor!
Dlhý je náš chodníček,
že mu konca nieta.*

„Koník-koníček!“ povzdychol si Ivan. „Keby som mal koníka, ľahšie by sa mi putovalo. Ach, veru ľahšie!“

Vtom sa pred ním zjavil starec: čierny plášť, čierny klobúk, čierna brada.

„Prečo ma voláš, Ivan—sedliacky syn?“ spýtal sa čiernokňažník. „Čo potrebuješ?“

„Rubaštička deravá!“ začudoval sa mládenec. „Spadol si z oblakov, či zo zeme vyskočil?“

„Prišiel som, lebo si ma volal,“ povedal čiernokňažník. „Zvolal si Ach.“

„To je pravda,“ prikývol Ivan. „Ale to som si iba vzdychol. Ach, ako ma bolia nohy! Nevedel som, že sa voláš Ach. Ba ani to, že si nablízku.“

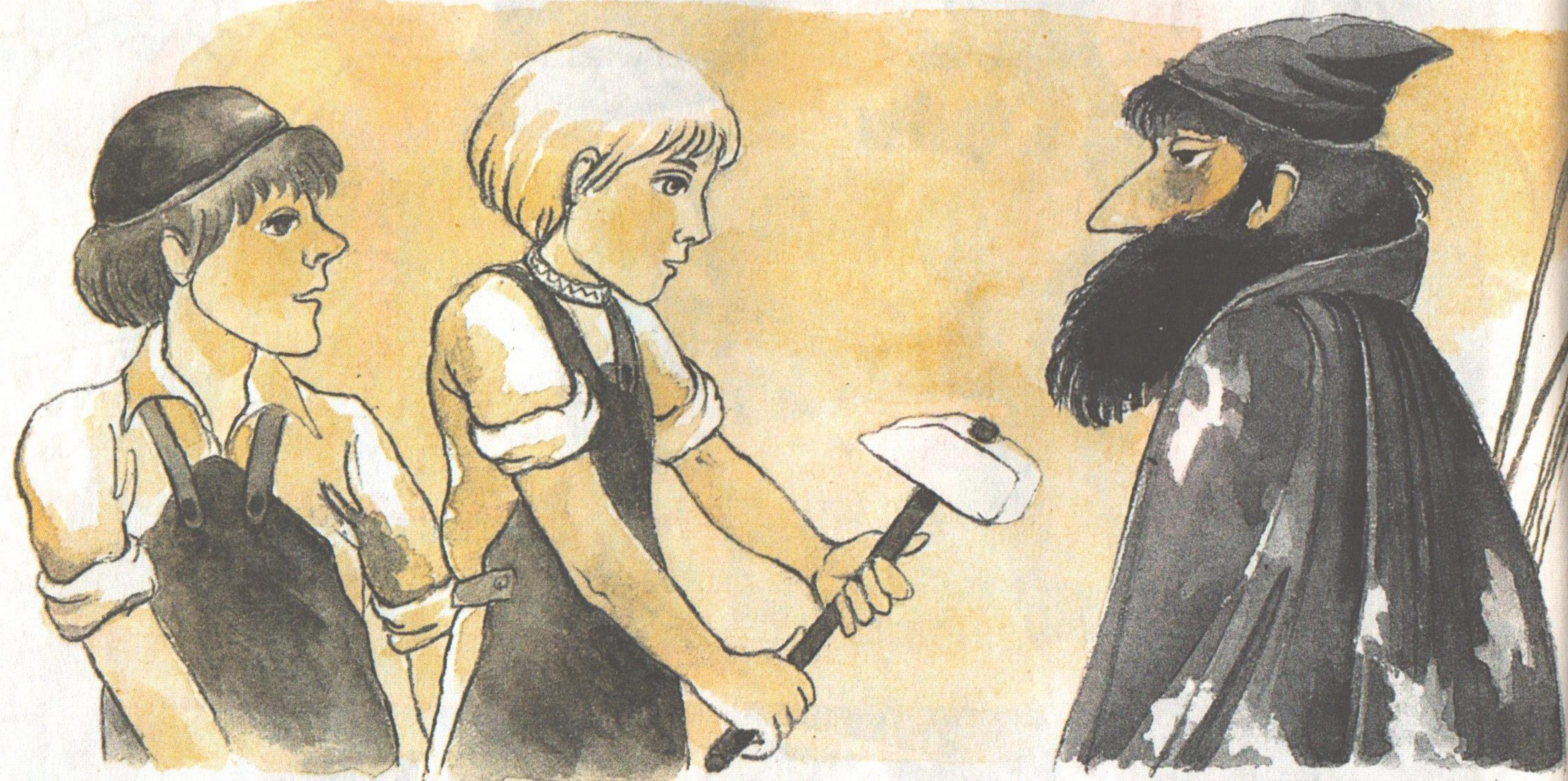
„Keď som už tu, pomôžem ti,“ povedal čiernokňažník. „Len mi prezrad, či od práce bežíš, alebo ju hľadáš.“

„Hľadám,“ priznal pravdu Ivan. „Ale široko-ďaleko nijakej nieta.“

„Dost jej je u mňa,“ zvolal čiernokňažník. „Potrebujem kováča. Ak ti kováčska robota nie je proti vôli, poď za mnou!“

„Veľmi rád,“ potešil sa Ivan. „Prázdne putovanie ústa nenakrmi, ani čižmy neopraví.“

Čiernokňažník zaklopal paličkou na čiernu

skalu a tá sa otvorila ako brána. Za bránou bola jaskyňa, čo nemala konca. Čierny pán zaviedol Ivana rovno do vyhne.

„Tu budeš kuť reťaze! Rozumieš?“

„Hovoríš jasne, nuž rozumiem,“ odpovedal Ivan a uderil kladivom na nákovu.

Od tej chvíle Ivan—sedliacky syn kul v kováčskej vyhni reťaze. Deň čo deň, od svitu do mrku. Už bola reťazí plná vyhňa, plný dom i dvor. Ale čiernokňažníkovi sa stále videlo málo.

„Tolko reťazí,“ krútil Ivan nechápavo hlavou. „Rozumnejšie by bolo kuť pluhy. Načo sú reťaze. Škoda železa.“

„Hlupák si ty, Ivan,“ povedal Vasil Silák, ktorý už dávnejšie slúžil u čiernokňažníka. „Poznať, že si sedliacky syn. Iba na pole myslíš. Na robotu, na hrđlačenie.“

„Reťaze sú cennejšie ako pluhy,“ ozval sa

aj Nikita Chytrák, tiež kováč. „Kto má reťaze, je mocný, slávny a bohatý. Ako náš pán.“

„Mýlite sa, kamaráti,“ nedal sa Ivan. „Pluh zorie zem a zem vydá úrodu. To je pravé bohatstvo.“

Škriepili sa, až kým slabučký koník Pejko nepritiahol do vyhne voz vrchovato naložený železom. Vtom sa Vasil Silák zvrťol a šľahol koníka bičom.

„Kde sa túlaš, kalika? Nemáme čo kuť.“

„Nebi koňa,“ zastal sa Ivan Pejka. „Nebyť jeho, sami by sme museli z hory nosiť železo. Na vlastných chrbtach.“

„Pán prikázal biť, tak bije,“ zamiešal sa Nikita Chytrák a tiež šľahol koníka. „Aj ty ho šľahni, Ivan! Lieč ho z lenivosti!“

„Za dobro sa nepatrí odplácať zlom,“ povedal Ivan. „A pokým som tu, nedám Pejka biť.“

Nikita Chytrák vzbĺkol hnevom. Sám si na Ivana netrúfal, preto zavolať na svojho pána:

„Ach!“

„Prečo ma voláte, tovariši?“

„Ivan nechce liečiť kaliku, báťuška,“ žaloval Nikita Chytrák. „Ba ešte aj nám zakazuje. Vyhráza sa nám.“

„Čo to počujem?“ nahneval sa čiernokňažník. „Vzpieraš sa môjmu rozkazu, Ivan—sedliacky syn? Za to ťa potrestám. Budeš spať v reťaziach! Tu, vo vyhni! Na zemi! Zviažte ho, tovariši.“

Tak Ivan nocoval vo vyhni. Čo ako ho spánok ťažil, reťaze na nohách i na rukách mu nedali zaspáť. Nad ránom prišiel k nemu koník Pejko a prihovril sa mu ľudskou rečou:

„Ďakujem ti, Ivan, že si sa ma zastal. Odvdáčim sa ti. Napi sa z tohto krčaha a staneš sa silnejším ako Vasil Silák. Aj ja z neho pijávam, inak by som neutiahol voz plný železa.“

Keď sa Ivan napil, naozaj mu pribudlo toľko sily, že pretrhol reťaz ako hračku. Chcel od čiernokňažníka ujsť, ale koník ho zadržal a poradil mu čosi iné.

Ráno prišiel do vyhne čiernokňažník Ach a takto prehovoril:

„Odložte kladivá a nastražte uši! Dnes je veľký deň. Jedného z vás pošlem po meč-samoseč.“

„Ktorého? Koho?“ spytovali sa nedočkavo kováči.

„Toho, kto je z vás najmocnejší a najmúdrejší,“ riekol Ach.

„Netreba dlho vyberať, báťuška,“ povedal hrdo Vasil Silák. Ja som najsúcejší.“ A na dôkaz uchopil ťažkú kováčsku nákovu a vyhodil ju nad hlavu, že sa takmer dotkla vrchu jaskyne.

„Dobre,“ ocenil jeho silu Ach. „Teraz ukáž, Vasil Silák, či si aj taký múdry! Čo urobíš s mečom-samosečom, keď ho získaš?“

„Aj to viem,“ zasmial sa Vasil Silák. „Prikážem mu: Meč, spusti seč! A on začne sekať, rúbať a dobyje mi celý svet. Kto mi odmietne slúžiť, poď s ním do reťazí!“

„A čo ja?“ spýtal sa Ach. „Čo urobíš so mnou, keď sa staneš pánom sveta?“

„Aj ty mi budeš slúžiť, báťuška.“

„Nuž dobre počúvaj, Vasil Silák,“ povedal Ach. „Silný si dosť, ale hlúpy ako kováčska nákova. Nepôjdeš ty po meč-samoseč. Kuj ďalej reťaze!“

„Ja pôjdem, báťuška,“ ponúkol sa Nikita Chytrák. „Získam meč-samoseč a dám ho tebe.“

„To je už iná reč,“ prikývol spokojne Ach. „Ešte ukáž, Nikita Chytrák, aký si mocný!“

Nikita Chytrák prešiel k nákove, ale darmo sa namáhal, nevládal ju ani nadvihnúť.

„Nuž dobre počúvaj, Nikitenko,“ prehovoril Ach. „Chytrý si dosť, ale prislabý. Ani teba

nepošlem po meč-samoseč. Kuj ďalej reťaze!“

Nato schytil nákovu Ivan a vyhodil ju tak vysoko, až zazvonila o vrch jaskyne.

„Dobre, Ivan-sedliacky syn!“ zatlieskal čiernokňažník. „A čo ty urobíš s mečom-samosečom?“

„Odvzdam ho tomu, komu patrí.“

„Chlapík si, Ivan. Teba pošlem po zázračný meč.“

„Pôjdem, báťuška,“ radoval sa Ivan. „Len mi dovoľ vziať so sebou aj koníka Pejka!“

Vybral sa teda Ivan po meč-samoseč. Za uzdu si viedol koníka Pejka. Čiernokňažník mu núkal lepšieho koňa, ale Ivan o inom nechcel ani počuť. Kto by sa Pejka pred kováčmi zastal?

Po dlhom putovaní na podlesí postáli, aby

si trochu oddýchli. Kým sa koník popásal na šťavnatej tráve, Ivan si sadol pod brezu a premýšľal, čo asi robia doma otec a bratia. Možno už orú. Aj on bude veru orať, keď sa vráti. Aj siaľ bude.

Zrazu sa na ceste zdvihlo mračno prachu. Cválali po nej na rýchlych koňoch dvaja jazdci. Ivan spoznal, že sú to Vasil Silák a Nikita Chytrák.

„Videl si, Pejko?“ zvolal Ivan. „Predbehli nás. Už nezískame meč-samoseč.“

„Času dosť, Ivanko,“ povedal koník. „Môžeme pšenicu zasiať, vyčkať, kým vyrastie, pokosiť ju, vymlátiť, zomlieť, napiecť chlieb, aj tak budeme pri meči-samoseči skôr ako oni. Len mi teraz trochu pokývaj ľavým uchom!“

Ivan spravil, ako si koník želal, a vtom sa

kalika premenila na krásneho zlatohrivého tátoša.

„Rubaštička vyšívaná!“ začudoval sa Ivan. „To si ty, Pejko? Veď ťa ani nepoznám.“

„Ja, Ivanko,“ povedal zlatohrivý tátoš. „Vysadni na mňa a dobre sa drž!“

Letel tátoš s Ivanom ako vták. Pod nimi sa mihali rieky, lúky, polia. Keď leteli nad lúkou, na ktorej zápasili dvaja lesní muži o meč-samoseč, zosadli.

„Sme na mieste, Ivan,“ povedal tátoš. „Choď k lesným mužom a urob, ako som ti cestou poradil! Keby bolo s tebou zle, prídem ti na pomoc.“

Meč-samoseč osľňoval Ivana, ani čo by bol ukutý z jasného blesku. Len pokojne, pokojne, Ivan. Nesmieš dať najavo, kto si a po čo prichádzaš, vravel si Ivan v duchu.

„Veľa zdravia, starčekovia,“ pozdravil lesných mužov. „O čo sa to natahujete?“

„O meč-samoseč, dobrý človek,“ odvetili lesní muži. „Už tristo rokov sa oň prieme, a nevieme sa dohodnúť, komu patrí. Ak nám poradíš, dáme ti lesnú jahôdku.“

„Lesné jahody ja rád,“ vraví Ivan. „Vďaka vám poradím. Meč patrí tomu, kto je obratnejší. Vystrelím šíp, a ktorý z vás mi ho prinesie, ten získa meč-samoseč.“

„Vystrel, vystrel!“ nedočkavo nástojili les-

ní muži. „A kým budeme bežať za šípom, postráž nám meč-samoseč! Aj za to dostaneš jahôdku.“

„Už sa neviem dočkať,“ štekľil Ivana úsmev pod nosom a natiahol tetivu. „Pripravte sa, pozor, teraz!“

Lesní muži sa rozbehli za šípom. Ivan sa od samej radosti roztancoval. Ako tak skacká, tancuje, zapichol sa mu do nohy cez deravú čižmu trň.

„Ach!“ skríkol od bolesti.

A v tej chvíli sa zjavil pri ňom čiernokňazník.

„Chlapík si, Ivan—sedliacky syn. Stanem sa pánom sveta.“

„Ešteže čo!“ povedal Ivan a vyšvihol sa aj s mečom na tátoša. „Hejsa, Pejko! Cválaj! Let!“

Lenže čiernokňazník sa premenil na orla a hybaj za Ivanom. Leteli v mračnách, leteli v búrke, leteli v snehovej metelici a orol Ivana

čoraz väčšmi doháňal. Nad morom Ivana dostihol a načiahol po ňom pazúry:

„Daj mi meč-samoseč, Ivan! Zaraz mi ho daj!“

„Tu máš!“ hodil Ivan meč-samoseč za chrbát a zvolal: „Meč, spusti seč!“

Meč-samoseč hneď poslúchol. Rúbal, sekal na všetky strany. Ťal do orla dovtedy, kým neklesol na morskú hladinu a nepohltili ho vlny.

Utopil sa pri tom aj meč-samoseč, nečudo, veď bol ťažký.

„Aj tak dobre,“ povedal Ivan. „Aspoň sa nám bude ľahšie putovať. Všetkým, Pejko?“

„Máš pravdu,“ prikývol zlatohrivý tátoš.

„Ale sľúb mi, Ivan, že si kúpiš nové čižmy!“

„Netreba mi nové,“ povedal Ivan. „Ach mi už neublíži, keď nevdojak stúpim na trň a vykriknem jeho meno.“

„Čiernokňazníka už nieta,“ prikývol Pejko. „Ani ty už nie si obyčajný šuhaj, ale bohatier. A máš mňa, koníka-tátošíka. Deravé čižmy do mojich zlatých ostrôh nepristanú.“

„Nech je teda po tvojom,“ povedal Ivan a kúpil si nové bohatierske čižmy.

RUDOLF DOBIÁŠ

Sviatok

Oči si umyjem,
učešem vlásky,
aby som hoden bol
maminej lásky.

A keď sa oblečiem,
zavolám na ňu.
Príde a podivné
veci sa stanú:

Celú ju objímam
a bozkám sladučko,
poviem jej: „Voniaš mi
ako to jablčko.“

Ja ti dám srdiečko,
len také malé,
čo ako potôčik
žblnkoce stále.

Ak som ti málo dal,
tak ma to mrzí.
Prečo máš, mamička,
na lícach slzy?“

Mamine ruky

Prečože sa chveje
osika?
Lebo sa jej vetrik
dotýka.

A ktože je, kto je
na vine,
že sa chvejú ruky
mamine?

To sú ale smiešne
otázky!
Tie ruky sa chvejú
od lásky.

Kde je dobre a kde najlepšie

RUDO MORIC

Nie som holúbok

Martinovi neraz bývalo s dedkom a babkou dlho. Hľadal dajakú zábavku. Začal kriedou maľovať na stenu. Babka však zjajkla: „To sa nesmie, holúbok!“

Videl to dedko, doniesol kus lepenky a vraví: „Na toto kreslí, vnúček.“

Maroš kreslil domy, stromy, ľudí, autá, lietadlá. Ale aj to ho onedlho prešlo.

Priložil si stoličku k oknu, vyliezol na ňu a hľadá von. A tam dolu na dvore sa naháňajú deti.

„Babka, môžem ísť na dvor?“

„A čo by si tam robil?“

„Hral sa na schovávačku.“

„Oškriech si koleno.“

„To nič.“

„Ostaň ty len tu, holúbok,“ trvá babka na svojom.

„Nie som holúbok, ja som Martin!“ povedal Maroš zaťato.

„Či nevidíš, že mu je s nami pridlho?“ pridal sa dedko k vnukovi.

„Už som povedala, niečo by sa mu tam mohlo stať,“ zahriakla babka dedka.

Martin teda nešiel na dvor. Chvíľu závistlivo hľadel na deti a potom odišiel od obloka a sedel so zvesenou hlavou.

Vidí dedko, že chlapča je nešťastné. Treba niečo vymyslieť.

A vymyslel.

„Hneď po obede sa pôjde k horárovi Daňkovi.“

Horáreň bola hlboko vo svrčinovom lese.

„Vitaj, Juraj,“ potešil sa horár,

Najväčšia jednotka na svete

ONDREJ SLIACKY

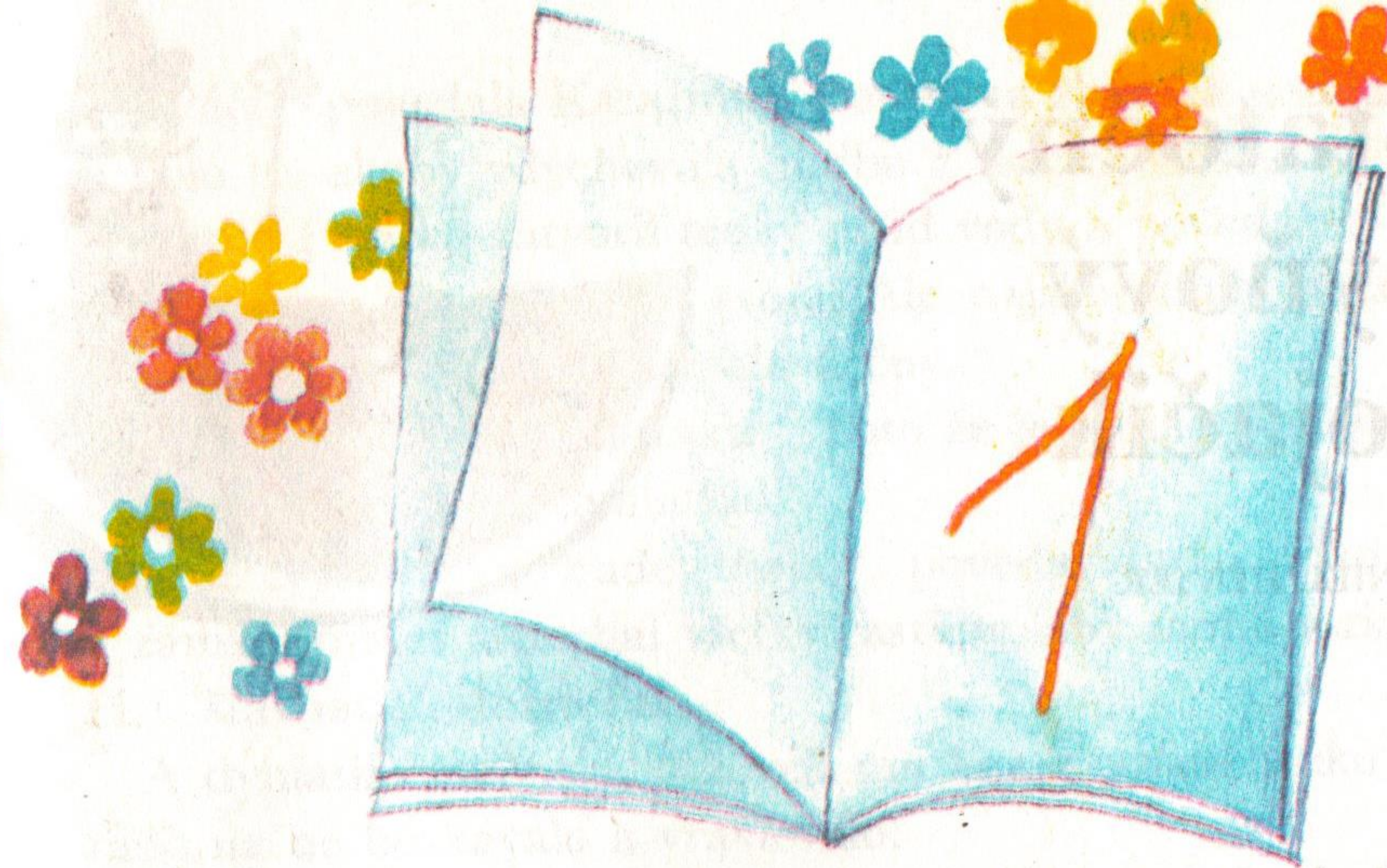
Dankina mama je učiteľka. Ale neučí malé deti, ale veľké.

A učí ich nielen v škole, ale aj doma. Vlastne doma opravuje len ich zošity. Lenže Danke sa páči práve to, lebo vtedy je učiteľkou aj ona. Mama jej dovoľí sedieť vedľa seba, mať v ruke červenú ceruzu a múdro hľadiť do žiackych zošitov. Len písať do nich nesmie. To môže len mama.

I teraz vpisuje niečo do jednej z takých písaniek. A vždy, keď tam dačo vpiše, vzdychne si:

„Ach, tá Zuzka! Na čo len myslela!“

V tej chvíli sa Dankina mama prestane pozeráť do zošita, čo má pred sebou, a s obavou sa pozrie do maminho. Zuzku predsa pozná. Keď mama učí popoludní a ocko musí zostať v práci, chodí po ňu do školy ona.

Vtedy je to výborné, lebo Zuzka ju vždy niekam zoberie, kde ešte nebola. A kúpi jej aj žuvačku alebo zmrzlinu.

Ale Dankina mama nemá rada Zuzku len preto. Líbi ju, lebo Zuzka jej raz povedala, že by veľmi chcela takú sestričku, ako je ona.

Nuž preto sa teraz Dankina mama tak vystrašene pozerá na zachmúrenú mamu. Bojí sa, že Zuzke napíše zlú známku.

„Nič sa nedá robiť,“ rozhodí napokon mama ruky a píše Zuzke do zošita trojku. A hneď aj so vzdychom dodáva: „Taká dobrá žiačka!“

Dankina mama vie, že trojka je zlá známka, a odrazu je jej Zuzky náramne ľúto.

„Si zlá!“ povie po chvíľke mama.

„Zlá? A prečo?“ pýta sa mama a už opravuje ďalší zošit.

„Zuzke si dala zlú známku,“ hovorí Dankina mama ticho a do očí sa jej zrazu tísnu slzy.

„Zaslúžila si,“ odvetí mama.

„Ale Zuzka je dobrá, vieš. A je mi kamarátka,“ nevydrží už Dankina mama a rozplače sa.

„Ach, ty hlupáčik,“ zasmee sa mama a ide si do kuchyne uvariť kávu.

Vtedy sa Dankina mama na okamih zamyslí a potom rýchlo zoberie z kôpky zošitov ten najvrchnejší.

Otvorí ho a kde mama napísala trojku, píše jednotku. Ale nie malú, ako píše mama.

Píše ju veľikánsku, aby zajtra, keď budú v škole rozdávať zošity, mala jej veľká kamarátka aj veľikánsku radosť.

keď zazrel dedka. Potom dedko predstavil vnuka. A ako na vysvetlenie dodal:

„Minule si mi rozprával o tom Rafinovi a Bravinovi, nuž priviedol som tuto Martina, nech sa na nich pozrie.“

Zaviedol horár hostí k ohrádke za horáreň. A tam už Martin iba oči vyplieštal.

V ohrádke ležalo chlpaté psisko, veľké ako teľa, a okolo neho pobiehalo divé prasiatko. Neveľké, srst malo ešte pásikavú. Keď pes zbadal blížiacich sa ľudí, vyskočil a pobehol k plotu. Prasiatko za ním.

„Tu vám predstavujem Rafina,“ ukázal ujo horár na psa. „A toto je Bravino,“ ukázal na divé prasa.

„A ja som myslel, že Rafino a Bravino sú chlupci,“ vraví Martin, ale nie sklamané.

„Sú kamaráti,“ usmieva sa pod fúzy horár.

„A Rafino nepohryzie Bravina?“ vyzvedá sa Maroš.

„Za nič na svete.“

Potom horár otvoril vrátka

a štvornohí kamaráti vybehli na trávny dvor. Rafino najprv pribelhol k horárovi, ten ho pohladkal. Potom dedovi vyložil laby na plec. Napokon skočil k Martinovi. Bol oveľa vyšší, ani predné laby nemal kde vyložiť. A tak sa celou váhou hodil na Martina. Ten sa neudržal na nohách a capol na zem. Aj sa zľakol, ale ani nemukol. Aj prasiatko ustavične obskakovalo okolo a kvíkalo. Aj ono chcelo privítať hostí, no nevedelo ako.

„Ujo horár, a prečo majú také smiešne mená?“

„Smiešne?“ čuduje sa horár. „Či si nepočul, ako Rafino breše? Raf, raf... Nuž aká reč, také meno. A Bravino je malý bravček.“

Martin sa osmelil a pohladkal

Rafina po huňatom kožuchu. Aj Bravina by rád pohladkal, ale prasiatko je ako živé striebro.

„No, kamaráti, hybajte do ohrádky!“ prikázal ujo horár Rafinovi a Bravinovi. A tí ho na slovo poslúchli.

Statočný dyňový vojačik

DANIEL HEVIER

Prales je prazvláštne miesto: slnko tam praží neskoro do noci, stále tam niečo tajomne a hrozivo praská. Sú tam výpary prapodivných kvetov a prastaré stromy omotané pradivami lián.

Prales, o ktorom je táto rozprávka, však nebol len takým obyčajným pralessom. Bola nad ním obloha celá zo skla. Svetili v ňom umelé slnká, ktorých svetlo sa rozlievalo ako pomarančová šťava. Padal v nich tichý šušťavý dážď. Bola tam hustá vôňa, lepkavá ako med. Predieralo sa ňou tak ťažko, akoby to bolo nepreniknuteľné kríčie.

V tomto pralessi sa neplazili hady, iba hadice. Nehoreli v ňom prenikavé tigrie oči, motýle s ohnivými krídlami nepodpaľovali listy stromov, ani v ňom nevrešťali opice. Jediným zvukom, ktorý občas prerušil to hlavné ticho rastlín, bolo pískanie tatka Pikorka. Tatko Pikorko bol záhradník a staral sa o tento čudný praless, ktorý sa volal skleník.

Malá Katarínka si vždy myslela, že v skleníkoch sa pestujú sklené vázy a sklené zvončeky a sklené gombíky a gule na vianočné stromčeky. A pretože to všetko chcela vidieť na vlastné oči, dlho chodila okolo skleníka a pokúšala sa nazrieť dnu. Ale všade videla iba zelenú farbu: tmavozeleň a svetlozeleň a zlatistú zeleň a čiernu zeleň a modrú zeleň — rôzne odtiene zelenej farby.

Tak dlho chodila Katarínka okolo skleníka, až sa jej podarilo jednou nohou vstúpiť dnu. A po chvíli aj druhou — až bola dnu celá. Tatko Pikorko zalieval broskyňovník, a hoci sa ani neobrátil, vedel, že za ním stojí Katarínka.

„Páči sa ti tu?“ spýtal sa jej.

„Páči,“ povedala Katarínka. Potom sa zhlboka nadýchla a bolo to, akoby vdychovala hudbu z tisícich husiľ.

Tatko Pikorko zatvoril tenký prúd vody a povedal:

„Pozri sa: táto dyňa je tvoja. Ale najskôr musí narásť. Vieš, dyne tiež rastú ako malé slečny.“

„Jéééj,“ zvolala Katarínka. „Toto že je dyňa? Veď je to len dyňka, dynička, dyniatko!“

„Ale vyrastie a bude tvoja,“ povedal tatko Pikorko a zamkol prales a nechal všetky rastliny, aby mohli v tichu rásť, štavnatieť, dozrievať.

A dyniatko mocnelo, ružovali mu líca a umelé slnko ho rado na ne bozkávalo a vravievalo:

„Ty si ale krásavica!“

A dyňa rástla od pýchy, smiala sa „chichichí“ a červenala sa. Ale to len vnútri. Navonok bola nafúkaná ako balón.

V dyni bývali čierne jadierka, ktoré boli nastúpené pekne v šikoch. Velil im malý dyňový vojačik v zelenej uniforme so zlatými gombičkami. V každej dyni je taký dyňový vojačik, ktorý dáva pozor, aby dyňu nikto neodtrhol skôr, ako dozrie.

Jedného dňa bola už dyňa veľká a guľatá ako sud, a keď na ňu Katarínka zaklopala prstom, z dyne sa ozývalo:

„Zjedz ma... zjedz ma... zjedz ma!“

Ale tatko Pikorko povedal:

„Ešte potrebuje deň. Posledný deň. Zajtra už bude zrelá, súca na zjedenie.“

Tej noci Katarínka ani nespala. Tešila sa, ako jej bude zajtra sladko a voňavo.

Ale tej noci nespal ešte niekto: dyňový vojačik. Stál v pozore, pozorne sa pozeral a dával pozor, aby dyňu nikto neodtrhol. A pretože nemal nijakého generála, ktorý by mu rozkazoval, vydal si rozkaz sám:

„Dyňový vojačik, túto noc nezažmúriš oka! Budeš ostražiť to strážiť dyňu!“

A sám si aj odpovedal: „Vykonám!“

V skleníkovom pralessi to šuchotalo, praskotalo, šušťalo, vzdychalo, tisíce neviditeľných nôh chodilo okolo dyne, tisíce maškrtných jazykov sa zalizovalo v tme a robilo si na ňu chute. Ale dyňový vojačik bol na stráži.

Blízko dyne sa ozvalo tiché ššš... ššš... ššš...

Potom bližšie... ššš, až nakoniec bola z toho celá myššš.

Od nedočkavosti sa jej triasli fúziská, ktoré boli ostré ako

„A my si dáme praženicu so slaninkou,“ pozval horár hostí do horárne.

Praženica bola výborná. Martin dostal aj pohár mlieka. A pri jedle sa Maroš dozvedel, že ujo horár našiel prasiatko opustené v lese. Choré a zbiedené. Vyliečil ho, a keď podrastie, pustí ho medzi svojich do hôr.

Dedko s vnukom prišli domov neskoro. Babka už bola netrpezlivá.

„Kde sa toľko túlate, bludári!“

„Už sme tu, babka,“ povedal Martin. A keď jej porozprával o Rafinovi a Bravinovi, babka sa aj zasmiala. A dedkovi povedala:

„Sy ty ale výmyselník, dedko!“

Tej noci Martin zle spal. Babka

sa ho ráno pýtala: „Čo sa ti snívalo, veď si sa hádzal ani mrena.“

No Martin neprezradil, že ho vo sne naháňali dvaja štvornohí kamaráti Rafino a Bravino — a jeho nohy ho vôbec neposlúchali.

(Pokračovanie)

ILUSTRUJE PETER CPIN

Zvítanie

JURAJ KUNIAK

Od jarku aj od plota
sneh sa ešte ligotá.

Len tri lúče ihravé
drobčia tance na tráve.

Slnko, čo vie život dať,
skoro bude zasa hriať.

Či sa kvetom podarí
privítať ho v chotári?

Prv než obschnú pasienky,
vítajú ho snežienky.

meče. Toľko špicatých mečov proti jedinej drevenej šabličke dyňového vojačika.

Ale dyňový vojačik sa nezľakol. Spustil bojový pokrik.

„Dyňa skriňa kolegyňa!“

A vrhol sa na myš. A keď sa mu zlomila jeho drevená šablička, cudzokrajný kaktus mu zhodil sto ostrých trňov. Zahnal sa na myš, až sa naľakala, stiahla chvost, vystrelila ako raketa a už jej nebolo.

A bolo ticho okolo.

Lenže z tmy vyrazil ďalší nepriateľ: osa Bumdonosa. Tá mala žihadlo-pichadlo ostrejšie ako kaktusové pichliače. No dyňový vojačik nedostal strach. Spomenul si, že v kúte skleníka rastie vzácna kvetina Voňalis omamnis, ktorá mala náramne silnú vôňu.

Spustil bojový pokrik:

„Dyňa skriňa kolegyňa!“ A vrhol sa na osu.

Spýtala ju tuhou vôňou rastliny Voňalis omamnis ako povrazom. Osa Bumdonosa ležala na zemi.

„Vzdávam sa!“ zašepkala ticho.

Dyňový vojačik ju teďa rozviazal a osa odkrivala preč. O chvíľu jej nebolo.

A bolo ticho okolo.

Zrazu však na dyňového vojačika zaútočil zobák vrabčička Čvira. Čviro bol známy bitkár a nespratník, chuligán a výtržník. Už dlho po ňom pátrala Kriminálna vtáčia ústredňa.

Poskakoval okolo dyňového vojačika a chcel ho dobnúť do hlavy. Ale statočný dyňový vojačik sa nedal. Spustil bojový pokrik:

„Dyňa skriňa kolegyňa!“

Potom odtrhol lepkavú bobuľu z konárika modrého kríka a vrazil ju Čvirikovi do zobáka. Vrabčiak sa jej chcel zbaviť, ale nemohol: zalepila mu zobák ako žuvačka.

A už tu bola vtáčia polícia, ktorá nasadila Čvirikovi železka, a už ich nebolo.

Veselo bolo okolo.

Statočný dyňový vojačik vyčerpaný zaspal. Ráno ho prebudilo silné cvaknutie. Už si myslel, že sú to zuby nejakého ďalšieho dravca, ale boli to iba nožnice tatka Pikorka. Preštikol stopku na dyni a dozretú sladkú dyňu položil Katarínke na rozťahnutú sukienku.

„Joj, to je ale ťarcha!“ výskala Katarínka a radovala sa z dyne, zo slniečka, z celého sveta.

Statočný dyňový vojačik stál v pozore v tieni pomarančovníka a mlčal.

Lebo naozajstní hrdinovia sú skromní.

Baranie obáranie

FERO MALEC

Útok je najlepšia obrana.

A preto od rána obára baran barana.

Ó, baranie obáranie!

Oba barani doobáraní.

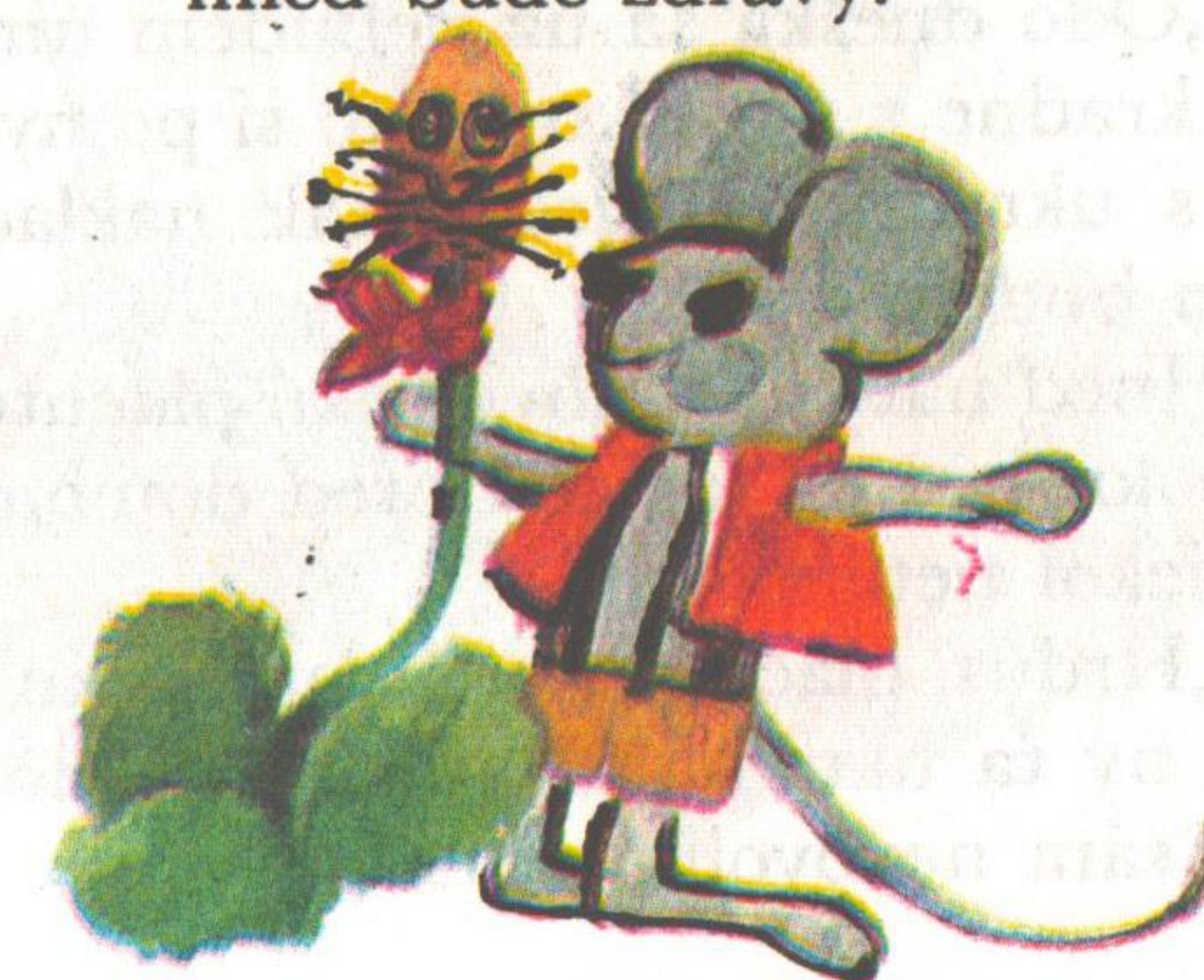
Ovce zhánajú masť na rany,
keď sú barani takí barani!

Skorocel

JURAJ KUNIAK

Skorocel skoro chcel povyrásť troška.
Od veľkej námahy bolí ho nôžka.

Nič to však. Teraz, keď vykukol z trávy,
na teplom slniečku hneď bude zdravý.

Ako sedliak vyšiel z biedy

ANTON HABOVŠTIAK

V dávnych pradávnych časoch v dedine pri potôčiku žil raz chudobný sedliak, čo sa nie a nie dačoho dorobiť. Márne pracoval, darmo sa trápil do úmoru, v dome bola skôr bieda ako dostatok. Ale akože sa aj mohol chudák čohosi dopracovať, keď nadobudnutý majetok sa mu priam pomedzi prsty strácal. Každý deň mu niečo odbudlo a za nič na svete sa nemohol vyzvedieť, kde sa čo podelo.

„Mňa ustavične dakto okráda,“ prišlo mu nakoniec na rozum. A na nešťastie mal pravdu.

Ak do jesene dochoval krdeľ pekných husí, tie najkrajšie mu vždy dakto odviezol. Keď mal v poli dobrú úrodu, tie najkrajšie snopy sa cez noc stratili, akoby ich zrazu pohltila zem. Ešte aj kusy plátna, čo natkala žena, strácali sa záhadne z bieloviska.

„Čo len mám robiť?“ sužoval sa zo dňa na deň. Až sa napokon osmelil a zašiel za richtárom. Ale ten sa mu iba vysmial:

„Bedár si, majetku nemáš, nuž ktože by sa na teba lakomil?“

Sedliaka zarmútila takáto reč. No od tej chvíle si bol istý, že darmo bude čakať pomoc od iných. Sám si musí pomôcť. I chytil sa rozumu a takto sa rozhodol:

„Odo dneška sa už nebudem umárať, kto mi kradne z majetku. Zato si pomyslím, aby sa s ukradnutou vecou tak nakladalo, ako sám budem chcieť.“

Hneď nato vzal novučickú plachtu na seno a položil ju na lavičku pred domom. Pritom vyriekol tieto slová:

„Hrdús, plachta, hrdús naskutku každého, kto by ťa ukradol! A nepuť ho dotiaľ, kým mu sám nedovolím odísť!“

Sedliak si potom šiel ľahnúť. Dlho však na posteli neoddychoval, lebo čochvíľa ho zobudil nárek pod oblokom.

„Pomôž, dobrý človek, ratuj mi život, lebo tu zaraz dodýcham!“

Sedliak priskočil k obloku, a čo nevidí? Jeden koniec plachty bol uviazaný o plot a druhý sa okrucal ako had okolo krku nejakej žene a hrdúsil ju.

„Aha, už viem, kto mi odnáša veci z domu,“ volá sedliak. „No vedz, že neodídeš odtiaľto, kým mi nevrátiš, čo si mi doteraz nakradla.“

Voľky-nevoľky sa žena priznala, ako obrala sedliaka o kadečo, o čom ani on sám nevedel. Ale hneď mu aj sľúbila, že všetko donesie nazad.

Nuž jedného zlodēja som dolapil, pomyslel si sedliak, azda časom príde rad aj na iného. A veru hneď na druhý deň, keď pokosené klasy poviatal do snopov, hovorí:

„Kto sa na tieto snopy ulakomí, nech ho naskutku pridlávia na roli a nepustia dotiaľ, kým mu neprídeme na pomoc!“

Netrvalo dlho a splnila sa mu aj táto žiadosť. Keď sedliak na tretí či štvrtý deň

sladučko spal, zhrmel mu pod oblokom jeden chlap.

„Hej, sused, utekaj zaraz na pole, ktosi ťa volá na ratu!“

Sedliak sa obliekol a hybaj sa na vlastné oči presvedčiť, čo sa robí na jeho roli. A neustával sa nadarmo. Ešte bol hodný kus od nej, keď začul volať:

„Pomôž mi, dobrý človek! Ak tak neurobiš, tvoje snopy ma tak prigniavia k zemi, že tu naskutku vypustím dušu.“

„Lenže ty si mi aj inokedy pobral, čo ti nepatriło,“ začal sedliak do živého a zlodėjovi hodil medzi oči:

„Ak mi nesľúbiš, že do byľky vrátiš všetko, čo si mi odcudzil, živý domov neodídeš.“

„Oj, vrátim všetko, dobrý človek. Všetko ti podonášam naspäť, len mi spomôž!“ sľuboval zloděj, ktorým nebol nikto iný než najbohatší gazda v dedine.

Keď sa sedliak chystal mlátiť, dal si urobiť silné cepy. I zišlo mu na um, že by ich mal tak položiť, aby boli každému na očiach. Aj urobil tak, ale ešte predtým povedal:

„Kto tieto cepy ukradne, nech ho začnú mlátiť a mlátia dovtedy, kým ho neoslobodím!“

A veru sedliak aj teraz znova prichytil zlodēja. Dedinu vtedy ešte ani dobre neprikryla večerná tma, už sedliak počuje kdesi od stodoly:

„Pomôž, gazda, ratuj ma, lebo ma tvoje cepy umlátia na smrť!“

Keď sedliak vybehol na dvor, už dopredu vedel, s kým sa stretne. Od dverí po hlase poznal, že jeho cepy mlátia richtára.

„Pravdaže vám pomôžem, pán richtár!“

Akože by to aj bolo, aby som vám nepomohol,“ utešoval sedliáčik richtára, zatiaľ čo ho cepy tĺkli hlava-nehlava. „Ale zato mi musíte sľúbiť, že vrátite všetko, čo ste odo mňa vzali aj vtedy, keď som vás nevidel.“

„A či som ja vari zloděj?“ ohradzoval sa richtár.

„Nuž to sa uvidí. Ale vravím vám, tieto cepy vás prestanú mlátiť až potom, keď sľúbite, že mi všetko donesiete naspäť.“

Chtiac-nehtiac začal richtár sľubovať, že splní sedliakovu vôľu, len nech odoženie tie strašné cepy.

A naozaj richtár v ten deň všetko povracal, čo nebolo jeho a čo si dávnejšie i nedávno prisvojil.

A takto prišli tomuto sedliáčikovi pod ruku aj iní zloději, čo sa im vše lepil na prsty cudzí majetok.

Od tohto roku sa mu už začalo dariť a chudoba sa vytrácala z jeho domu. Stačilo si iba pomyslieť alebo vypovedať čo len slovičko. Všetko sa naskutku splnilo. Nuž také to boli dakedy časy!

KAZKO VLASKO A KRÁĽ ČASU

ANDREJ FERKO

Akú novinu zaniesol kráľovi kastelán

Kazko čupel vo vysokej veži v čudnej kletke. Hrubé mreže sa sivali hustou hmlou — časom. Pred kletkou vystrájal kráľ.

— Vidíš! — vytrhol vládca strážcovi kopiju a pichol do mreže. Oceľový hrot zhrdzavel, na zem sa zosypali jemné šupinky hrdze.

— Stadeto neujde nik! — švihol kráľ po kletke a v ruke mu ostala len palica. Kopiju zožrali sivé mreže.

— Volajú ma povinnosti! — vybehol kráľ z veže a za ním všetci päťolizači.

Kazko sa zahútal, ako vybrádnul z biedy. Ujst? Na útek so zlými očami zatiaľ ani pomyslieť.

— Rozhutuješ? — ozval sa hlboký hlas.

Kazko sa strhol. Pri kletke stál bielovlasý komorník.

— Márne sme utekali, deduško. Zub času mi skazil oči, vyhojí ich iba kráľ.

— Som kastelán a pomohol ti môj brat-dvojča, kráľov komorník. Viac si nás nik nezamení, zaplatil tú pomoc životom.

Kazkovi vyhrkli slzy.

— Nesmúť, ťažil ho vek a samota. Kráľ sa tak rozvládral, že mu na brata nezvýšilo času. Komorník — dôverná služba: kráľ spí — vzdychne — vstáva, a kto je pri ňom? Komorník. Lenže teraz čo? Kráľ už ani nespáva. Bez služby si verný sluha, môj brat, zúfal. Nesmúť, že ti pomohol, už je mu dobre. Azda si lačný, — podával cez mreže misku kaše s lyžicou. Drgol ňou do mreže a pol rúčky fuč.

Kazko sa s chuťou pustil do kaše.

— Má silu, časisko jedno! Či vieš, prečo je sivý? To je jeho farba, čokoľvek by zosivil. Ale všetko nezosiví, Fantázia mu to preinačí. Ako tento tu, — ukázal kastelán do druhého kúta.

Kazko až teraz zazrel maliara v čiernom barete, zakyckaného od farieb, jarabého od výmyslu sveta. v rukách pestrá paleta a dlhý štetec.

— Majster Akvarel, — pošepol kastelán.

Majster práve dokončil obraz. sňal ho zo stojana a oprel o mreže zo sivej hmly — živé farby osiveli.

Akvarel vzal čisté plátno, pripevnil na stojan a hneď črtal uhľom prvé čiary, nový obraz.

Celú vežu zdobili osivené obrazy. Farbami hýril iba Akvarel, jeho paleta a najnovší obraz.

— Zaveril sa, že namaľuje obraz ako sen, akému čas neuškodí. Kráľ mu prikázal, aby si tu — pri kletke — maľoval a skúšal, čo na to mreže. Sú z minulého času. Ten je ako húžva, ten ťa nepustí. Chceš ujst? Ja by ťa veru pustil, nech sa páni jedujú. Ibaže kletku otvorí len kráľ. Ale neboj sa, čas všetko ukáže, lebo všetko má svoj čas.

— Ako prinútiť kráľa, aby mi pomohol? — našepkal Vedulko.

— Ako prinútiť kráľa, aby mi pomohol?

— Takej núdze veru niet. Toho nič neprikvačí. Leží mu na srdci len vláda, lež čo je to za vládu? Pechorí

sa, a osohu nikde — za chrbtom sa mu vysmievajú.

Do veže s chichotom vošli vyfintené-vyfrnžené princezničky.

— Nech sa páči, urodzené slečinky, nech sa páči, — vykrúcal sa pred nimi voňavkár Gulipuc.

— Tu je, — ukázal na Kazka. — Tento lotor nahneval vášho vznešeného otca, že nemôže spať.

— Ako sa voláš? — našepkal vrtko Straško.

— Ako sa voláš? — zopakoval Kazko.

— Som kráľovnin voňavkár Gulipuc, — uklonil sa navoňaný dvoran.

— Nevieš pozdraviť pána kastelána, Gulipuc? — spýtal sa prísne Kazko.

— Ja som urodzenejší, on sa má pozdraviť prvý, — vyťahoval sa Gulipuc pred kráľovskými dcérami.

— Tak počuj, Gulipuc! Ja som čarodejník!

Gulipuc sa preľakol.

— Počul si, ako som podkúril princom, čo zradili kráľovho komorníka?

Gulipuc od strachu nevládal odpovedať.

— Horela im zem pod nohami, — zašvelilá piskľavým hláskom princeznička so zeleným vejárom.

— Čo spravím tebe, Gulipuc? — uvažoval Kazko. — Rušíš ma v mojej kletke s týmito fíflami.

— Hí! — zvéskli princezné.

— My, a fífleny?

— Tak, mrzké fífleny, — pritakal Kazko. — A hlúpe.

Gulipuc zbeľel ako vápno, princezničkám zamreli princezničie hlásky.

— Privolám strašné čary, aby sa vám viac nežiadalo obzerať ma ako

čudo na jarmoku, — našuchoril si Kazko vlasy.

— Bežme, — pípla ktoráś princeznička a po schodoch razom zacupotali zlaté črievičky. Voňavkár Gulipuc sa držal za hrdlo a od hrôzy viac mŕtvvy ako živý cofkal z veže, kým nevycofkal.

— Ty vieš čarovať?

— Dakedy straším, — zatajil Kazko, že to všetko mu našepkal vrtko Straško, ukrytý v jeho štiči.

— Či si mu podkúril! — rozosmial sa kastelán, keď si spomenul na vydeseného Gulipuca.

— Kráľ teda nespáva? — spýtal sa Kazko, ako mu kázal Veduľko.

— Ani Dražé ho neuspí. Kráľ sa už bojí o zdravie, keď toľko nespal. Čo mu bráni? Nevie sa. Kto ho uspí, dostane, čo mu srdce ráči.

— Ja viem uspávať! — spomenul si Kazko na uspávaciú rozprávku.

— Nešpásuj! — prekvapil sa kastelán.

— Naozaj! Zaspí sta dudok!

— Nevie, čo je dudok a ako spáva, ale oznámim kráľovi, že ho uspíš.

— Chytró, deduško milý! Pekne vás prosím, choďte za ním!

— Keď ísť, tak ísť, — pobral sa kastelán.

„Ako mi to povedala?“ pripomínal si Kazko dievčinu s veľkými nohami a červenými kučerami. „Dávam ti uspávaciú rozprávku. Keď príde čas, rozpovieš ju kráľovi.“

Kastelán prichádza ku kráľovi a úctivo sa klania.

— Vaše veličenstvo, dovoľte mi prehovoriť.

— Vrav, kastelán.

— Malý väzeň žiada liek na oči a slobodu, výsosť, a za to vás uspí.

Kráľ od prekvapenia vygúli oči.

— Je to ukrutánsky čarodej!

— varuje so zdvihnutým prstom voňavkár Gulipuc, ktorý sa už z prelaknutia zotavil.

— Veru, veruže tak, — prikyvujú princezničky.

— Skúsiť, či nie? — rozvažuje nahlas kráľ. Podoprie si hánkami spánky, spal by, oj, či by spal! Ale ako?

Pred kráľovnou otvárajú žurnál — v ňom najnovšie módy. Kráľovná hika od prekvapenia, nadšená róba-mi, toaletami, volánmi, jupkami, goliermi, mufmi, turbanmi, kasanica-mi, podkepeňmi, fertyškami s fodričkami, firhánkami, čižmicami, plismi... Dvorné dámy sa pretvarujú, že aj ony sú nadšené, no za jej drdolom sa mražia. Prečo? Žurnál nadiktovala kráľovná podľa svojho staromódneho vkusu.

— Vtipné! Úžasné! Fantastické! — plesá kráľovná. Nešípi, že jasá sama.

— Skúsiť to, či nie? — pýta sa kráľ.

Kráľovná si ako vždy vyberie — fertyšku s fodričkami.

— Skúsiť to, či nie? — opakuje bezradný kráľ.

— Skúsme to! — teší sa kráľovná na fertyšky s fodričkami.

A tak sa rozhodne o Kazkovom osude.

(Pokračovanie.)

ILUSTRUJE STANO DUŠÍK

Zámocké strašidlo

BLANKA JIRÁSKOVÁ

Zámok Mátožník bol veľmi pekný zámok. Stál na kopčeku, a keď sa niekto pozrel z veže, videl skoro na samý koniec sveta.

A koľko tu bolo krásnych vecí! Obrazy a sochy, vzácny porcelán, starobylý nábytok, zbrane, knihy i klenoty. Kastelán Drozd by odprisahal, že taký krásny zámok nemajú nikde na svete. A možno by mal pravdu.

Ale kastelán predsa len nebol so zámkom celkom spokojný. Chcel, aby jeho Mátožník bol nielen najkrajším na svete, ale aby bol úplne dokonalý. Aby mu vôbec nič nechýbalo.

A čo vlastne Mátožník chýbalo? Keby ste sa na to spýtali kastelána, odpovedal by: „Zámocké strašidlo.“

Pán kastelán Drozd udržiaval zámok v skvelom poriadku a dúfal, že sa doň nejaké to strašidlo nastahuje.

Lenže dúfal márne. No keďže bol muž činu, jedného dňa požiadal Štátny pamiatkový úrad o pridelenie menšieho, dobre vychovaného strašidla.

Neuplynul mesiac a na zámku bola odpoveď:

„Vážený pán kastelán. Oznamujeme vám, že sme z Anglicka dovezli niekoľko slušných strašidiel. Jeden kus posielame poštou na vašu adresu.“

Kastelán zajasal:

„Pozrime sa! Strašidlo predsa len bude! Teraz sa k nám návštevníci len tak pohnú. Najmä deti zámocké strašidlo ocenia! To budú hneď s väčšou chuťou chodiť na rodinné výlety!“

Ale pani kastelánová nejasala. Naopak. Mala všelijaké pochybnosti: „Mne sa to ne-

páci! Načo strašidlo? A ešte k tomu anglické! Určite tu bude robiť samú neplechu!“

Kastelán ju upokojoval:

„Nič sa neboj, Boženka! V Anglicku sa veľmi dbá na dobré správanie. Tam aj strašidlo má dobré spôsoby!“

O niekoľko dní priniesla poštárka na Mátožník veľkú škatuľu. Bola z nej taká zadychčaná, že už z diaľky volala:

„Ludkovia, čo v tom máte?“

Pani kastelánová očervenela, no kastelán sa len lišiacky usmial. Veď nemohol povedať: „Milá pani poštárka, je tam strašidlo.“

Len čo poštárka odišla, vrhol sa kastelán ku škatuli. Ale pani kastelánová zaprosila:

„Jozinko, prosím ťa, neotváraj to.“

Ale pán kastelán škatuľu otvoril a veľmi sa začudoval. K strašidlu bol priložený návod, ako keby to bol nejaký mixér alebo žehlička:

„Vážený spotrebiteľ! Strašidlo, ktoré sme vám dodali, je strašidlo sušené. Sušené stra-

šidlá sa ľahšie dopravujú, po namočení však strašia tak dobre, ako strašidlá čerstvé. Sušené strašidlo zalejeme desiatimi litrami vlažnej vody a čakáme, kým napučí. Dostatočne napučené strašidlo môže začať ihneď strašiť.“

To už bolo na pani kastelánovú priveľa: „Kto to kedy počul! Sušené strašidlo. Hneď to, Jožinko, pošli zase naspäť!“

„Že sa nehanbíš, Boženka,“ mosúril sa kastelán. „Žijeme v modernej dobe! Všetko sa suší a mrazí! Nemôžeš byť taká staromódna!“

Vtedy sa pani kastelánová nahnevala naozaj. Nechala strašidlo strašidlom a išla do záhrady natrhať mrkvu.

Pán kastelán natruc začal robiť strašidlo. Vybaliť zo škatule niečo, čo vyzeralo ako veľká sušená hruška, a strčil to do prvého hrnca, ktorý sa mu v kuchyni dostal do ruky. Potom hrniec aj so strašidlom odniesol na zámocký pôjd.

Presne o polnoci začal na Mátožníku rámus.

„Strašidlo!“ vykrikla pani kastelánová.

„Strašidlo!“ prikývol pán kastelán. „Už napučalo a teraz lezie z hrnca.“

Sotva sa strašidlo dostalo von, začalo dupať a hulákať ako nejaký chuligán.

„No toto!“ žasla pani kastelánová. „Také správanie by som od strašidla z Anglicka vôbec nečakala!“

Pán kastelán sa tiež čudoval a hneď sa aj

šiel pozrieť na pôjd. Keď sa vrátil, nehovoril nič. No tváril sa trochu čudne. Skoro ako keby mal niečo na svedomí.

Ale strašidlo z Anglicka vystrájalo ďalej. Pani kastelánová naň zakričala:

„Toto predsa slušné strašidlo nerobí!“

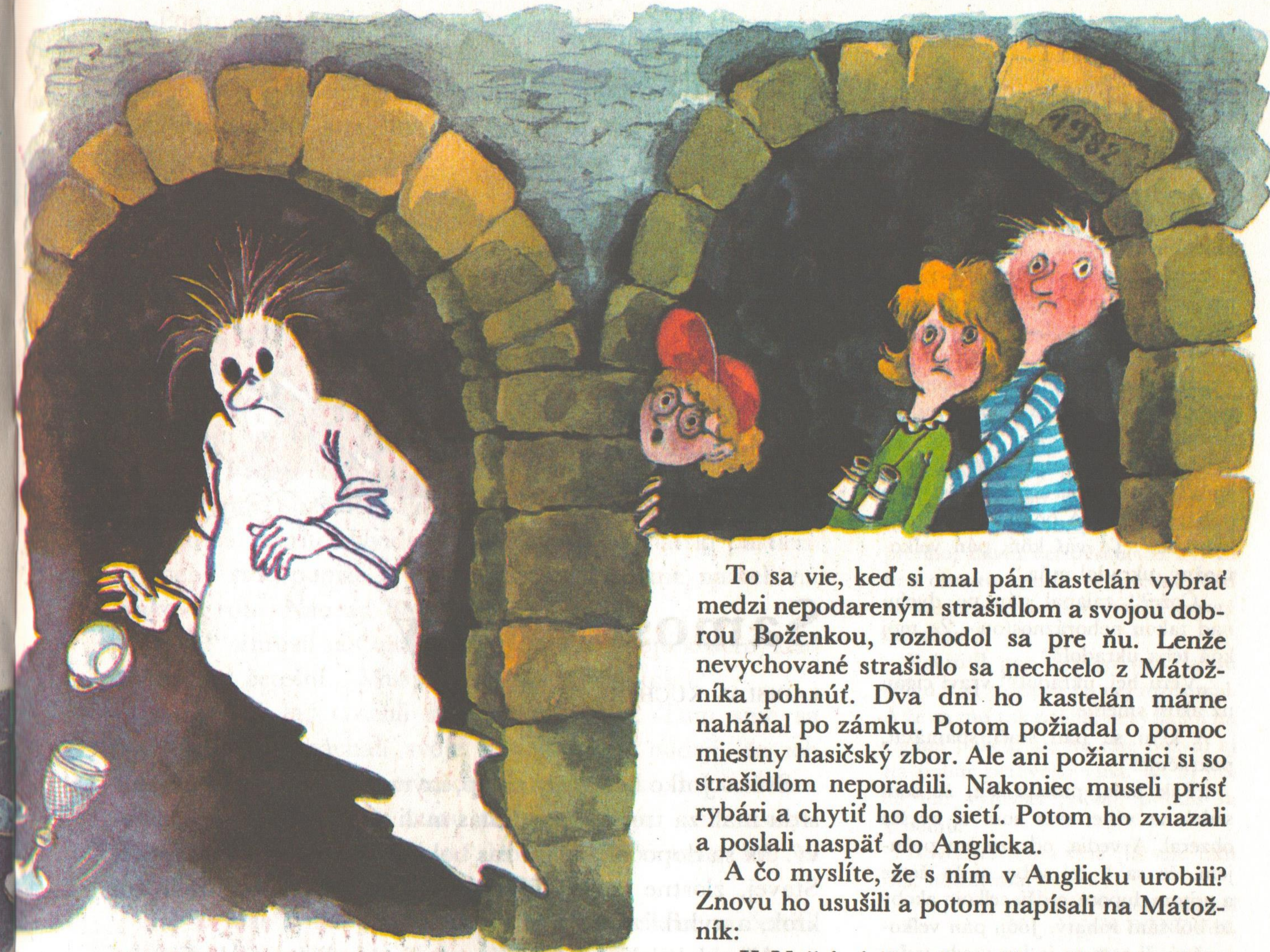
No strašidlo sa iba zasmialo.

„Asi vôbec nerozumie po slovensky,“ zastával sa strašidla kastelán.

„Rozumie-nerozumie,“ hnevala sa pani kastelánová ďalej, „keby bolo slušné, vie samo, že sa má po chodbách zakrádať ticho, a nie robiť takýto rámus.“

Anglické strašidlo vystrájalo až do samého rána.

Na druhý deň, keď si návštevníci prehliadali zámok, vtrhlo úplne pokojne do hodovnej siene. A čo vystrájalo, to sa nedá ani dobre opísať; jednému turistovi napľulo za krk, druhému podložilo nohu, tretieho uštiplo do ucha. A to zďaleka nebolo všetko. Na nejakú starú pani, ktorá ho prísne napome-

To sa vie, keď si mal pán kastelán vybrať medzi nepodareným strašidlom a svojou dobrou Boženkou, rozhodol sa pre ňu. Lenže nevychované strašidlo sa nechcelo z Mátožníka pohnúť. Dva dni ho kastelán márne naháňal po zámku. Potom požiadal o pomoc miestny hasičský zbor. Ale ani požiarnici si so strašidlom neporadili. Nakoniec museli prísť rybári a chytiť ho do sietí. Potom ho zviazali a poslali naspäť do Anglicka.

A čo myslíte, že s ním v Anglicku urobili? Znovu ho usušili a potom napísali na Mátožník:

„K Vašej sťažnosti na zlé správanie nášho strašidla Vám oznamujeme, že pri sušení vychádzala z neho silná alkoholická vôňa. Do čoho ste ho to vlastne namočili?“

Až vtedy sa pán kastelán priznal svojej žene, že omylom namočil strašidlo do hrnca s ríbezľovým vínom, ktoré chcel práve vtedy nalievať do fliaš.

„Chúďa strašidlo,“ lutovala teraz strašidlo pani kastelánová. „To sa vôbec nečudujem, že po toľkých litroch vína úplne zabudlo na svoje dobré správanie!“

„Áno, áno,“ prikývol smutne kastelán, „taký alkohol vie pokaziť aj strašidlo!“

nula, vyplazilo jazyk. A dvom chlapcom, ktorí sa mu smiali, vyťalo dokonca pár zaúch.

„Prepánajána!“ nariekala pani kastelánová. „Čo nám to z toho Anglicka poslali za nepodarok?!“

A strašidlo sa správalo čím ďalej tým nepodarenejšie, a keď o deň neskôr jednej slečne skoro vyrazilo zub, napísali turisti do knihy želaní a sťažností.

Zo dňa na deň nepríjemností pribúdalo. Kniha želaní a sťažností bola už skoro zaplnená, takže raz ráno stratila pani kastelánová trpezlivosť:

„Alebo ja, alebo strašidlo!“ povedala rozhodne.

Ako kôň ukradol cigána

Ukradol raz cigán pánovi koňa a hneď s ním aj letel na jarmok do najbližšieho mesta.

Lenže čo čert nechcel. Prvý kupiec, čo sa pri cigánovi pristavil, nebol nikto iný než okradnutý pán.

„Tak ty si ten vtáčik, čo mi ukradol koňa!“ zvolal pán nahnevane. „Nuž ale počkaj, teraz mi už neujdeš!“

„Ja... ja, že som vám ukradol koňa?“ začal sa cigán triasť ako osika vo vetre. A potom len odrazu vyhrkne: „To váš kôň, pán veľkomožný, ukradol mňa.“

„Čože?“ zalapal pán po dychu nad takou nehoráznosťou. „Že môj kôň teba ukradol?“

„Veru hej, ukradol!“ vraví cigán už akosi smelšie.

A kým sa pán stačí spamätať, pokračuje:

„Tak bolo, prosím ich, že som sedel na vrbe, svet som si zvyšša obzeral. A vedia, odrazu len počujem, že sa k tej vrbe niečo ženie a pritom dupoce, erdzí, celkom akoby to bol sám rohatý. Jój, pán veľkomožný, či som sa ja len vtedy vyľakal. Dobreže som tam svoju poctivú cigánsku dušu od strachu nevypustil. Ale spamätal som sa, vedia, a hybaj vyššie na vrbu. Lenže noha

Samostrestaný

LADISLAV KUČHTA

Sváko Jotko boli malý chlap, iným len niečo vyše pásu, ale srdcu mali za troch obrov. Hlas mali tenký, piskľavý a šušľavý. Ak sa dopyčuli, že im zas bol niekto na čerešni v Hornej Stavej, zlostne zatrepali sekerou, bez ktorej neurobili ani krok, a vyhrkli:

„Aš volakeleho chvatnem, otcubohuplisám, sahuším ho jako potkana!“

Vedeli sme, že nehovoria do vetra. No aj tak nás ich šťavnaté a sladké čerešne lákali. Problém bol však dostať sa k nim, lebo vysoká a doširoka rozkonárená čerešňa rástla na kopci, na ktorý bolo dovidieť zo všetkých strán.

Jedného dňa sme zistili, že sváko Jotko pomáhajú svojej žene v Dolnej Stavej pri okopávaní zemiakov. Nuž sme sa začali zakrádať poza kriaky a briežky na vytúžené miesto. Na čerešňu sme vybehli ako veveričky. Zaraz sme boli až pri vrcholci, kde boli celé strapce tmavočervených lákavých plodov. Spočiatku sme v náhlivosti prehltávali aj kôstky. Keď sme už mali plné bruchá, pchali sme si čerešne za košele.

„Podme už het,“ pošepol Fero a prvý začal zliezať zo stromu. Pobrali sme sa za ním a potom sme sa rozbehli do Dolnej Stavej medzi kamarátov. Keďže sme s nimi boli zadobre, ponúkli sme im plné priehrštia čerešní. Chamtivo jedli a smiali sa.

„Čo sa rehlíte?“ osopil sa Jožo.

„Keď ste zagebrení až po uši.“

„Tak sme.“

„A kde ste to? Istotne na Jotkovej čerešni.“

„Uhm,“ zmulal Jožo.

„Ej, keby vás chytil Jotko. Ten by vám dal.“

„Nemajte strach. Videli sme ich. Dolu pod Štepničkou okopávajú so ženou zemiaky,“ odpovedal Julo.

„Oni? Veď je tam len tetka.“

„Netrepte!“ ozval sa Fero.

„Len sa pozrite. Uvidíte,“ radili nám staviarski pastieri. Zbehli sme poníže a spoza kopy skália sme nazreli na svákovu roľu. Naozaj. Bola tam iba tetka.

„Och!“ zhrozil sa Ondro, keď pozrel na svoju košeľu, celú fľakatú od čerešní. „Musím si ju oprat' v potoku.“

„Aj ja, aj ja,“ trielili sme všetci nadol. Tam sme sa povyzliekali a máchali svoje košieľočky v nádeji, že ich zbavíme fľakov a tak predídeme mamkiným buchátom. Ako sa tam člapkáme, zrazu počujeme akýsi krik. Košele sme nechali tak a hybaj na briežok. Počúvame, kto to vykrikuje a bedáka.

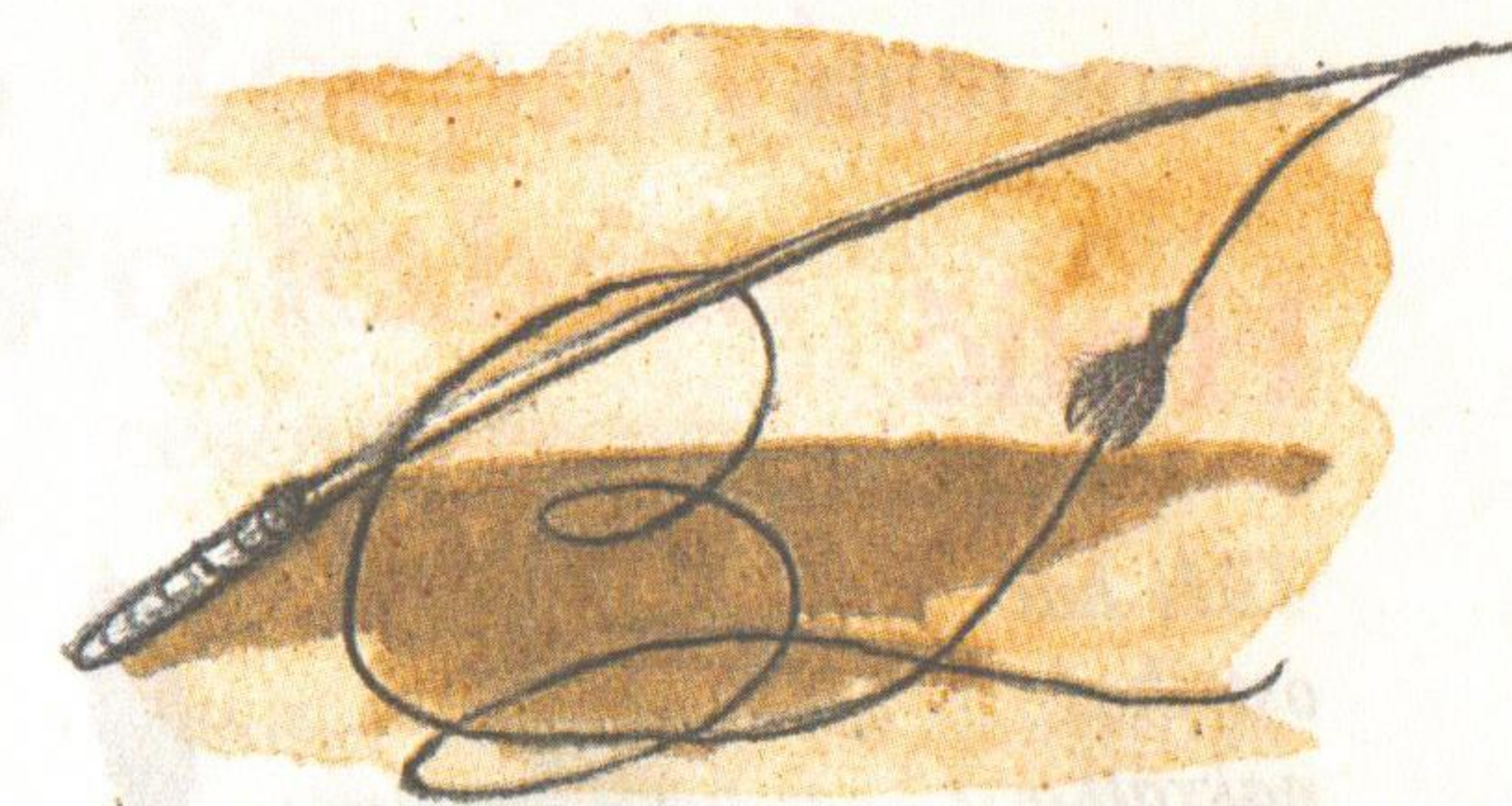
Bol to hlas sváka Jotka pri ich čerešni. Istotne sa čertili, keď zbadali poodlamované vetvičky a konáre, očividné stopy po zlodejine! Preto sa rozhodli čerešňu orúbať, tenšie konáre pozvázovať do viazaničiek a usušiť ich pre kozy na zimu. Možno sa im pritom pošmykla noha, alebo sa odlomila haluz. Ktovie, keď tak žalostne vykrikujú.

„Ej, chvapči, povečte tam mojej stauej, še ja viším v Hojnej Staej na čeešniiii!“

Hneď nám bolo jasné, že to vykrikujú na nás, lebo tetka Jotková sú prihluchá.

„Mali by sme niekoho zavolať, aby im pomohol!“ navrhol Jožo.

„Ešte čo! Veď keď zistia, že sme boli na čerešniach, pridajú sa k svákovi a zmlátia nás spoločne!“ zapochyboval Julo.

sa mi šmykla, čert aby ju vzal, a ja podho dolu ako cigánča do vody. A či veríte, pán veľkomožný, alebo nie, nepadol som ja na zem, ale zrovna dákemu koňovi na chrbát, čo sa hnal popod tú vrbu. A ten kôň nie a nie zastať. Darmo som ho pekne prosil, za hrivu mykal. Len letel potvora ako divý, letel, až doletel sem na jarmok. No a že nemám preňho, devlu čertovskú, čo len za hrst' obroku, musím ho predať. Veď ho vari len nenechám vytrčiť kopytá do neba.“

Pokrútil pán hlavou nad takou rečou. Od srdca sa na nej rozosmial. A že sa mu tak páčila, nevytiahol na cigána palicu, ale ho ešte pozval aj na pohár perlivého vína. Ba aj iní, čo ten výmysel počuli, pridali sa k nemu.

Neveríte? Vaša vina. Ja som tam bol, hostili ma.

Na ľudový motív napísal
JÁN DONOVAL

Holič

*Túži hať
ostrihať
nakrátko.
„Breke, ech!“
dusí smiech
žabiatko.*

Mláka

*Usmieva sa
mláka:
„Každý sa ma
laká.
Len Lenkine
nohy
nepustia sa
vnohy!“*

Zlato a husle

VLADIMÍR MIKOLÁŠEK

Vychvaľovalo sa zlato pred kusom dreva:

„Som najcennejšie zo všetkých vecí. Robia zo mňa šperky a kráľovské koruny. Som v peniazoch... som všade, kde je niečo cenné.“

Drevo mlčalo, a veru by bolo aj uverilo ligotavému chvastúňovi. Ale prišiel starý, múdry človek, ktorý chcel pre ľudí urobiť niečo, čo by si obzvlášť cenili. Dumá, premýšľa, čo sa na to hodí.

„Vezmi si mňa,“ ozvalo sa vtom zlato. „Som zo všetkého najcennejšie.“

„Kdeže,“ odvetil človek. Potom vzal do ruky drevo a vyrobil z neho husle.

Prel. V. L.

„Eheheej, chvapčiii...“

„A čo keď sa dolámali?“ znepokojoval sa Ondro.

Hoci s obavami, predsa sme sa len rozbehli na pomoc. Dolu vrškom dva dlhé skoky cez vymletú poľnú cestu a potom cez potôčik ako obláčik. Dobehneme pod čerešňu, očiam nechceme veriť. V polovici koruny visia sváko dolu hlavou, rukami bezmocne šmátrajú okolo seba. Tvár červená, brucho holé, košeľa zhrnutá až po bradu.

„Haj, chvapči moi, velestujte maaa,“ vrávorajú traslávym hláskom.

Skôr ako sa nazdali, už sme boli pri nich. Zistili sme, že visia na gati zachytenej o mocný kýpeť a druhou nohou trepecú vo vzduchu. Rýchlo sa rozliezame po strome, jednou rukou sa držíme konára a druhou oslobodzujeme nešťastného sváka. Najprv sme im priklonili mocnejší konár, aby sa ho zachytili. Potom Jožo s Lacom chytili sváka okolo drieku.

„No hore, ešte kúsok!“ velil Jožo a mocne ťahal sváka za zaháknutú nohavicu. My sme ťahali za košeľu, až sme polo-mŕtveho sváka vyslobodili a pomohli im pri zliezaní. Zo

spodu hustého trnia sme im potom vyhrabali obávanú sekeru a vyniesli na lúčku. Chceli sme tam byť skôr ako oni, lebo sme trpeli, že zbadajú naše zafúlané ústa a ľahko nás popreťahujú poriskom po chrbtoch. Napriek tomu sme vyčkali, kým sa sváko nevytackali na lúčku.

„Ďakujem, chvapči moiii,“ prehovorili tichučko.

„Nemáte za čo,“ utešoval ich Julio.

Už sme sa chceli rozbehnúť, keď ešte začujeme:

„Nechoďte pveč. Aš ša nebojite, natchajte ši čelešničiek,“ zašušľali a položili si na hlavu širák.

My sme, pravdaže, slušne poďakovali a boli sme radi, že sme ostali v očiach sváka Jotka dobre vychovanými chlapcami. Veď sme aj boli. No nie?

Rozprávka o kabáte

LUBOMÍR FELDEK

Prišiel som raz do lunaparku — nebolo tam nikoho. Všetko už spalo — bola noc. Iba žltý kolotoč sa krútil. A na kolotoči sedel iba jeden človek.

Pozriem sa lepšie a vidím, že ani to nie je človek, iba kabát. Pozriem sa ešte lepšie a vidím, že ten kabát je môj.

Ako sa môj kabát dostal na žltý kolotoč? A prečo sa krúti? A dokedy sa bude?

Stál som pod kolotočom, čakal som, kedy zastane, zima mi bola bez kabáta a ničomu som nerozumel.

Keby som tomu rozumel, napísal by som rozprávku o kabáte na žltom kolotoči. Ale čo mám robiť, keď nerozumiem? Iba môžem stáť pod kolotočom, triasť sa zimou a čakať.

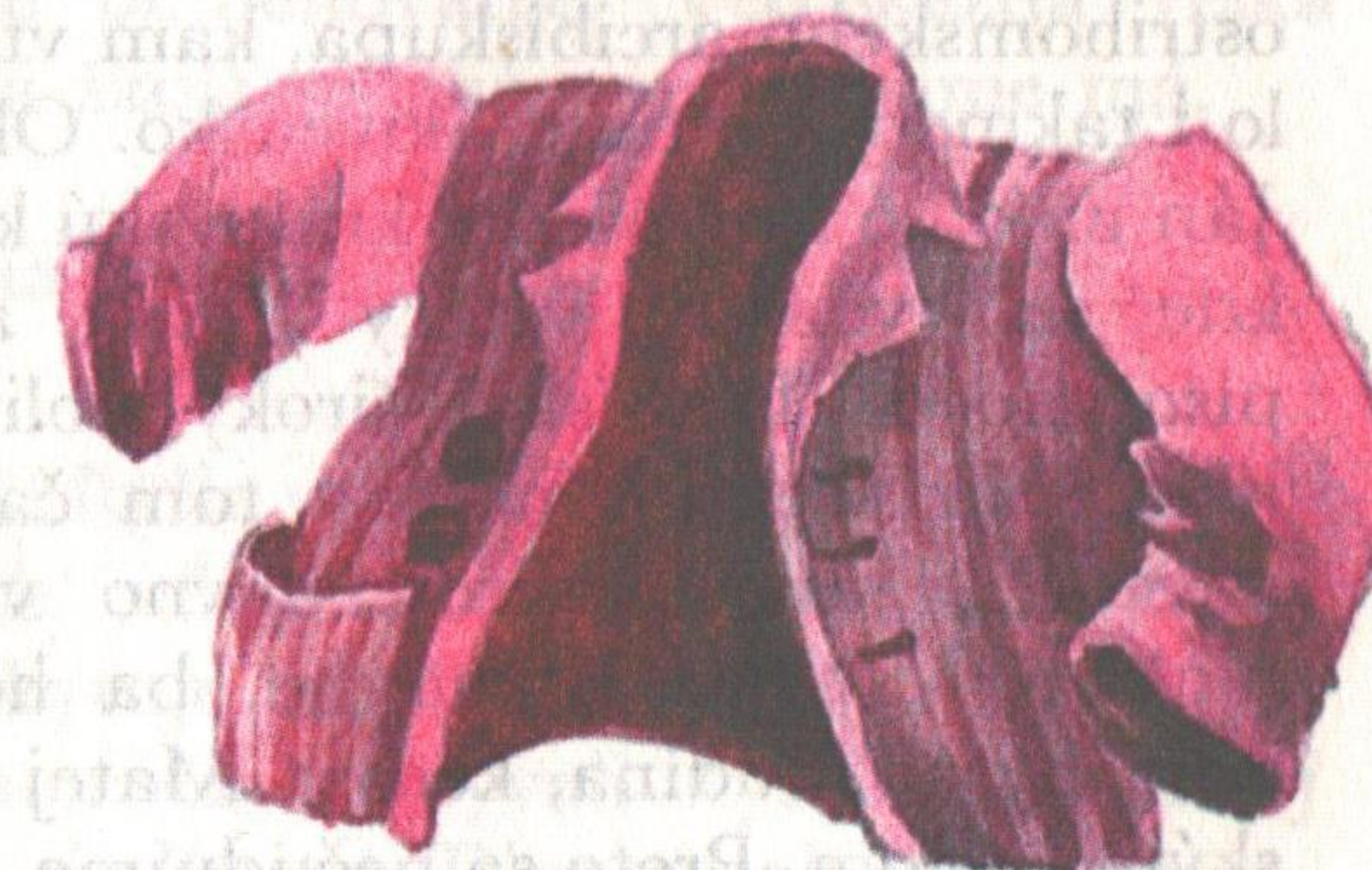
Alebo aj odísť bez kabáta. Možno ten kabát na kolotoči ani nie je môj. Ale vyzera ako môj. Ak som mal vôbec kabát, mal som presne takýto. A ak som nemal?

Naozaj som ničomu nerozumel. A vysvetliť mi to nemal kto. Všetko už spalo — bola noc. Iba kolotoč sa krútil.

Aha, teraz po rokoch som všetko pochopil. Nebol to žltý kolotoč, ale mesiac!

Ale ako som sa potom...

Ja už asi nikdy nebudem rozumieť ničomu. Nuž — rozprávkar.

Univerzita v meste na Dunaji

Od Karpát zadul severák. Nastali mrazivé februárové dni a noci. Písal sa rok 1465. Z našej krajiny sa chystalo vycestovať dôležité posolstvo. A hoci sa neponáhľalo po princenznú, ba ani nešlo na mierové či vojenské rokovania, na jeho vyslaní záležalo až samému kráľovi Matejovi Korvínovi. Posolstvo sa totiž vyberalo na cestu do mesta miest — do večného Ríma, priamo na dvor vtedajšieho pápeža Pavla. Kráľ si dal záležať na tom, aby do posolstva boli vybraní tí najschopnejší ľudia. To preto, aby posolstvo uspelo a nemeľo dlhú a nebezpečnú cestu nadarmo. Pri jeho zostavovaní požiadaval preto kráľ skúseného a vzdelaného muža Jána, z chorvatskej dedinky Srednja, aby pripravil všetko, čo treba. Ján bol v tom čase síce biskupom až v ďalekom Rumunsku, no nebolo nijakou tajnosťou, že sa čoskoro stane prvým mužom v uhorskej cirkvi a zasadne si na stolec ostrihomského arcibiskupa, kam vtedy patrilo i takmer celé naše Slovensko. Okrem toho Ján už dlhé roky viedol kráľovskú kanceláriu, kde sa vydávali všetky listiny a dôležité písomnosti. Tu získal široký politický rozhľad. Nuž a čo mnohí v tom čase už ani nevedeli, Ján voľakedy dávno vychovával malého Mateja Huňadyho, ba ho i viedol z Prahy do Budína, keď sa Matej stal uhorským kráľom. Preto sa nečudujme, že Korvín

mohol spokojne spávať, lebo vedel, že jeho posolstvo k pápežovi bude pripravené dobre.

Vo večnom meste Ríme

Až 19. mája bolo uhorské posolstvo prijaté vo všemocnom vatikánskom štáte. Predstúpil synovec Jána zo Srednji — Ján z Čazmy, nazývaný Pannonius, a po jeho boku predstaviteľ svetskej moci Ján z Rozhanoviec, ktorý bol v tom čase vojvodom v Sedmohradsku. Predložili svoje poverovacie listiny a začali pekne po poriadku vysvetľovať, prečo vlastne prišli do Ríma:

„Naša krajina, Uhorsko, je veľká, široká a úrodná. Má mnoho bohatstva, no predsa len jedna dôležitá vec jej chýba: nemá vysokú školu, univerzitu.“ Potom pápežovi vysvetlili, že mnoho študentov z našej krajiny pre chudobu a neznalosť rečí nemôže chodiť na ďaleké univerzity v Bologni a Paríži, pričom pekne pomlčali, že pre vypovedané i nevypovedané vojny, ktoré Matej Korvín vedie s Čechmi a i proti Rakúsku, nemôžu naši študenti chodiť ani na bližšie univerzity do Prahy a do Viedne. Ba Matej ústami svojho posolstva pretáhal pápežovi pod nos i medový motúz, keď nezabudol pripomenúť, že univerzitu potrebuje aj preto, aby „vychovala vzdelaných mužov pre boj proti kacírskym susedom“.

Keď to pápež všetko vypočul, na písomnú žiadosť, ktorú mu Ján Pannonius predložil, napísal: „Nech sa stane, ako sa žiada urobiť. Pavol.“ A hneď na druhý deň dal napísať na pergamene listinu, na ktorú pre väčšiu vážnosť privesili zlatú pečať. Na nej stálo už čierne na bielom, že sa povoľuje zriadiť novú európsku univerzitu, tentoraz v Uhorsku. Má to byť úplná univerzita so štyrmi fakultami, tak ako to je v Bologni. Pritom sa ponecháva

na Mateja Korvína, aby sám rozhodol, „v ktorom meste alebo mestečku“ bude univerzita.

Keď v júli dorazilo posolstvo z Ríma domov a donieslo dobré správy, nastala radosť, ale súčasne i hromada starostí; kde školu umiestniť, aké budovy pre ňu nájsť, odkiaľ vziať učených profesorov, a najmä, odkiaľ vyčariť pre nich primerané platy. Vreće starostí sa teda rozsypalo neúrekom. Starosti však pokrývalo vedomie, že univerzitu schválil sám pápež. To vo vtedajšom svete znamenalo, že tituly bakalárov, magistratov a doktorov, ktoré univerzita udelí, budú platiť na všetkých európskych vysokých školách, že študenti a absolventi našej univerzity budú môcť pokračovať v štúdiu kdekoľvek v Európe a na ktorejkoľvek univerzite budú môcť i prednášať. Dvere do európskeho sveta vedy a poznania mala teda naša prvá univerzita otvorené dokorán.

Mesto na Dunaji

Celý celučičký rok trvali naťahovačky o miesto, kde má sídliť naša prvá univerzita. Ján zo Srednji, ktorý bol vymenovaný za jej

Pomôcka stredovekých hvezdárov.

kancelára, si samozrejme predstavoval, že bude v jeho arcibiskupskom sídle — v Ostrihome. Matej si za svoje sídlo zvolil Budín a tak si celkom dobre zas vedel predstaviť univerzitu ako okrasu svojho sídelného mesta. V čase, keď sa naťahovanie medzi arcibiskupom a kráľom stupňovalo, vybral sa Matej do Bratislavy. Chodieval sem často. Zlé jazyky hovorili, že mu učarovala pekná pani richtárka. Nech už bolo akokoľvek, jedno je isté, že kráľovský radca Juraj Schomberg, bratislavský cirkevný hodnostár — prepošt, mal v tom prsty. Radil kráľovi tak dobre, až sa tento dal presvedčiť.

Prepošt Juraj, ktorý sám voľakedy študoval v Ríme, dobre vedel, čo taká univerzita potrebuje. Predovšetkým budovu, kde by sa dalo učiť i bývať. A takú v Bratislave kráľ mal. Na dnešnej Jiráskovej ulici, voľakedy dávno, taliansky kupec Venturi postavil pekný palác. Od neho ho odkúpila bohatá rodina Gmaitlovcov, ktorí k nemu pristavili ďalšie budovy. A keďže títo Gmaitlovci vymreli bez akýchkoľvek dedičov, veľká časť budovy pripadla kráľovi. V tých časoch sa to nazývalo „odúmrtí“. Matej veľmi rád býval v týchto palácoch. K budovám totiž pričlenili i peknú letnú kráľovskú záhradu, v ktorej preňho postavili vzdušný letohrádok. Prepošt Juraj teda presvedčil kráľa, že v Bratislave má to najzákladnejšie pre novú univerzitu: budovy bývalej Gmaitlovej kúrie a zároveň aj záhradu na oddych. A tak kráľovské rozhodnutie bolo hotové: nová univerzita bude sídliť v Bratislave a jej bezprostredným správcom bude zástupca kancelára Juraj Schomberg. Novej univerzite bolo treba ešte vymyslieť priliehavé pomenovanie. Veď každá veľká a dôležitá škola nejaké pomenovanie má.

Academia Istropolitana

Stredovekí ľudia vysokú školu nazývali „studium generale“, čím chceli povedať, že vysoká škola poskytuje vzdelanie úplné. Učení ľudia od 15. storočia nazývali vysokú školu aj názvom „akadémia“. Tým zas chceli dať naja-

vo, že návratom k starému antickému názvu sú vyznávačmi nového prúdu ľudského myslenia — humanizmu a renesancie. A tak aj vzdelanci, ktorí stáli pri kolíske našej prvej univerzity, chceli sa ukázať ako ľudia pokrokoví. Keďže sa im zdalo prostoduché, aby svoju školu pomenovali podľa bežného názvu, ktorý Bratislava v tom čase mala — Posonium, Presburg, nazvali ju Academia Istropolitana. Zo starých prameňov sa totiž dozvedeli, že Rimania rieku Dunaj od pradávna nazývali „Ister“ a mesto sa zas po grécky nazýva „polis“. Takto naša univerzita dostala svoje pekné meno, ktoré sa vo veľmi krátkom čase vžilo, takže ho používal každý, kto mal v sebe len trošičku zo starej antickej a teda i humanistickej vzdelanosti.

Páni profesori

Každá škola, od najnižšej až po univerzitu, musí mať učiteľov. A čím sú učitelia múdrejší, tým je i škola známejšia. To si uvedomoval i kancelár Academie Istropolitany Ján zo Srednji a povinnosť zaobstaráť pre školu tých najlepších a najučenejších profesorov nenechával na nikoho. Sám si to vzal na starosť. A aby ich mal všetkých čo najviac pod dohľadom, zhromažďoval ich vo svojom arcibiskupskom sídle, v Ostrihome.

Ako prvý sem prišiel vedec svetového mena Ján Müller, ktorý si podľa humanistického vzoru k svojmu menu pridával i miesto, odkiaľ pochádzal — Königsberg. Toto mesto sa po latinsky volalo Regiomonte. (Kráľov vrch), a tak sa i náš Ján najčastejšie nazýval „Regiomontanus“.

Regiomontanus vyštudoval na Viedenskej univerzite. Bol astronómom, teda vedcom, ktorý študoval hviezdnu oblohu. V stredoveku to bola veda ešte váženejšia ako dnes. Vtedajší ľudia totiž bezmezdne verili, že všetky osudy ľudstva i každého človeka sú napísané vo hviezdach. Kto dokáže rozlúštiť tajomstvo týchto „hviezdnych zápisov“, stáva sa pánom svojho osudu. Z toho poznania sa od astronómie vydělila samostatná stredo-

Výučba na stredovekej univerzite.

veká veda — astrológia, teda „čítanie z hviezd“. Dobrý astronóm musel byť spravidla i dobrým astrológom. Musel vedieť zostavovať horoskopy — veštiť z hviezd.

Aj náš Regiomontanus bol poverený takouto prácou. Nový kancelár mu uložil, aby vyčítal z hviezd, aké budú osudy Academie Istropolitany. Regiomontanus dlho a úporne pracoval a 20. júna 1467 oznámil všetkým profesorom zhromaždeným v Ostrihome horoskop novej univerzity. Pravdaže bol nadmieru priaznivý.

Po tomto slávnostnom akte odobrali sa všetci páni profesori z Ostrihomu do Bratislavy. Pobudli tu však len krátko. Spolu s vicekancelárom Jurajom sa pobrali na Viedenskú univerzitu. Tu strávili celý týždeň. Študovali univerzitný poriadok a zoznamovali sa s organizáciou školy. Len čo sa vrátili do Bratislavy, kancelár Ján ohlásil, že do mesta prichádza ďalšia skupina profesorov a že ani s tým sa neuspokojuje, pretože zháňa ďalších múdrych vedcov v Taliansku a vo Francúz-

sku. Všetkých pánov profesorov prijali v našom meste veľmi srdečne. Pisár, čo viedol mestské účty, podchvíľou zapisoval do mestskej počtovej knihy: „Dnes sme na pohostenie a uvítanie pánov profesorov a doktorov vydali tolko a tolko peňazí...“

Páni študenti

Po prvý raz zasadli do lavíc na jeseň roku 1467. Nevieime veľa o nich, lebo písomnosti našej Istropolitany, akými sú univerzitné matriky a iné zoznamy poslucháčov, sa nám nezachovali. Vieme však, že nová univerzita mala ctížiadosť začať výuku na všetkých štyroch fakultách. Zaiste najviac ich sedelo na fakulte prvej, filozofickej, ktorú vtedy nazývali fakultou artistickou. To nie preto, že by sa tu cvičilo na visutej hrazde, ale preto, že každý jej poslucháč musel ovládnuť „sedem umení“, po latinsky „septem artes“. Prvé tri „umenia“ sa naučil už na strednej mestskej škole — gramatiku, dialektiku a rétoriku.

Ďalšie štyri sa naučil na filozofickej fakulte. Boli to: geometria, aritmetika, astronómia a základy hudby i spevu. Kto zvládol všetkých sedem slobodných umení a zložil z nich prísne (rigorózne) skúšky, bol už človekom pomerne vzdelaným. V spoločnosti, kde len málo ľudí vedelo čítať a rátať sotva na prstoch, bol už schopný vykonávať i náročné zamestnania. Pravda, kto chcel mať ešte vyššie vzdelanie, mohol sa po skončení artistickej fakulty zapísať na fakultu právnickú, lekársku alebo teologickú. V stredovekej spoločnosti nechýbali ľudia (a boli medzi nimi i niektorí profesori našej Istropolitany), ktorí absolvovali všetky fakulty. Boli to naozaj vynikajúci vzdelanci a učenci svojej doby.

Pred takýchto ľudí zasadli naši páni študenti, aby si otvárali nový svet poznania a vedy. A to všetko doma, vo svojej krajine.

(Pokračovanie)

Píše doc. dr. MATUŠ KUČERA, CSc.
Ilustruje JOZEF CESNAK

BABKA ZIMA

PIŠE A KRESÍ D. ZIPPÁ

Ukážte ma dalekom severe, pri babke Zime!
V lede býva v snehovom iglu.

V rámci zasa na perine.
BUCH BACH
Je na priakerový pohon.

Ukážte ktorú pohodu majú deti ohromnú radosť.
HURÁ HURÁ

Bola by ľudská celú zimu, ale v januári sedel na smrekú vidor ma Lukáš.

Možno sa ťukal. Odľúkol babke perinu.

Na kermi podom kula pomstu.

Šarkani si pomohol kapchať uši, lebo bol babkina matka.

TOHO ŠARKANA MUSÍM MAŤ!

Nevedel Lukáš, že šarkani púšťala babka a že ho bola pasca.

Počuli ste už Lukáša chrápať? Nie? Tak počúvajte.

Vykrikol a zobudil Lukáša.

...ale potom snežilo. Čo bolo ďalej? Nevie, lebo som sa išiel lyžovať.

